

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi verkkotunnuslain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että verkkotunnuslakia muutettaisiin siten, että lakia sovelletaan myös Ahvenanmaalla käyttöön otettavaan ensimmäisen asteen verkkotunnukseen ax.

Uuden ax-tunnuksen rekisteröintipolitiikassa noudatettaisiin samoja periaatteita kuin fi-verkkotunnushallinnossa. Verkkotunnusrekisterin ylläpidosta ja verkkotunnusten myöntämisestä ax-tunnuksen alle ei kuitenkaan huolehtisi Viestintävirasto, vaan Ahvenanmaan maakunnan hallitus. Toimivallan siirrosta valtakunnan ja maakunnan välillä säädettäisiin erillisellä sopimusasetuksella.

Maakuntatunnus olisi ehdotuksen mukaan tarkoitettu nimenomaan ahvenanmaalaisten yritysten, yhteisöjen ja yksityishenkilöiden käyttöön. Tästä syystä maakuntatunnukseen päättyvä verkkotunnus myönnettäisiin ainoastaan sellaiselle taholle, jolla on laissa tarkoitettu sidos Ahvenanmaahan, kuten kotipaikka Ahvenanmaalla. Ahvenanmaalainen voisi niin halutessaan edelleen hakea myös Suomen maatunnukseen päättyvää verkkotunnusta.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2006.

PERUSTELUT

1. Nykytila

Ahvenanmaalla ei ole tällä hetkellä käytössä omaa ensimmäisen asteen verkkotunnusta. Useat ahvenanmaalaiset yritykset, yhteisöt ja yksityishenkilöt käyttävät kuitenkin yhteistä toisen asteen verkkotunnusta aland.fi. Myös aland.net -tunnus sekä Suomen maatunnukseen fi päättyvät verkkotunnukset ovat suosittuja Ahvenanmaalla. Toisen asteen verkkotunnus aland.fi on vaihtoehtoista kuitenkin ainoa, jonka hallinnointiin maakunnan toimielimet osallistuvat aktiivisesti.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen alaisuudessa toimiva Ahvenanmaan teknologiakeskus rekisteröi aland.fi -tunnuksen itselleen vuonna 1994. Maakunnan hallitus päätti 23 syyskuuta 2003, että aland.fi -pääteisten verkkotunnusten myöntämiseen sovelletaan 1 lokakuuta 2003 lähtien Suomen verkkotunnuslaista (228/2003) ilmeneviä rekisteröintiperiaatteita.

Päätökset aland.fi -verkkotunnusten myöntämisestä tekee Ahvenanmaan maakunnan hallitus. Hakemuksen voi tehdä sähköpostitse, faksilla tai kirjeellä. Hakija voi jättää ha-

kemuksen itse tai tehdä sen verkkopalveluntarjoajan välityksellä. Tunnuksen alle on rekisteröity noin 300 ahvenanmaalaista kolmannen asteen verkkotunnusta. Uusia rekisteröintejä tehdään noin 10 kappaletta kuu-kaudessa.

Toisen asteen verkkotunnukselle aland.fi annetusta virallisesta asemasta on selkeästi pääteltävissä, että Ahvenanmaalla ollaan kiinnostuneita maakunnan näkyvyydestä internet-verkossa. Kansainvälisestä verkkotunnusjärjestelmästä johtuen toisen asteen verkkotunnuksella ei kuitenkaan ole vastaavaa asemaa ja riippumattomuutta kuin ensimmäisen asteen maatunnuksilla.

Ensimmäisen asteen verkkotunnusten käyttöönotosta päättää kansainvälisellä tasolla ICANN -niminen amerikkalainen yksityisoikeudellinen yhteisö. Maantieteelliset ensimmäisen asteen verkkotunnukset (Country Code Top Level Domains, lyhenne ccTLD) perustuvat valtioiden nimistä annettuun standardiin ISO 3166. Kaikki valtiot, joilla on ISO 3166 -standardissa tarkoitettu virallinen maatunnus, saavat ICANNilta automaattisesti käyttöönsä maatunnusta vastaavan ensim-

mäisen asteen verkkotunnuksen. Maantieteellisiä ensimmäisen asteen verkkotunnuksia on tällä hetkellä käytössä yli 250 kappaletta.

Ahvenanmaa on lisätty ISO 3166 standardeissa tarkoitettujen valtioiden tai itsenäisten maakuntien joukkoon 13 päivänä tammikuuta 2004. ICANN on sen jälkeen ottanut yhteyttä Suomen viranomaisiin ja ilmoittanut, että Ahvenanmaan maatunnusta vastaava ensimmäisen asteen verkkotunnus on saatavilla ja aktivoitavissa Suomen toivomassa aikataulussa.

Ahvenanmaan maakunnan hallitus haluaa ottaa ax-verkkotunnuksen käyttöön mahdollisimman pian. Rekisteröintejä uuden maakuntatunnuksen alle odotetaan tehtävän ensimmäisen vuoden aikana noin 1000 kappaletta. Tunnuksen käyttöönotto edellyttää kuitenkin selkeää ja yksiselitteistä säännöstöä tunnuksen rekisteröintiperiaatteista ja verkkotunnushallinnosta.

Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:ssä säännellään maakunnan ja valtakunnan välisen lainsäädäntövallan jakoa. Pykälässä ei nimenomaisesti mainita verkkotunnuksia, koska ne ovat kohtuullisen uusi tekninen ilmiö ja niiden käyttö on yleistynyt vasta itsehallintolain voimaan tulon jälkeen. Verkkotunnuksia koskeva valtakunnan lainsäädäntö, verkkotunnuslaki, liittyy teletoimintaan, joka itsehallintolain 27 §:n 40 kohdan mukaan kuuluu valtakunnan lainsäädäntövaltaan. Asia liittyy osittain myös tavaramerkkiä (27 §:n 10 kohta) sekä yhtiötä ja toiminimeä (27 §:n 8 kohta) koskevaan lainsäädäntöön. Myös nämä oikeusalat kuuluvat valtakunnan toimialaan.

Itsehallintolain 27 §:n 42 kohdan mukaan valtakunnalla on lisäksi lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat muita itsehallintolain perusteiden mukaan valtakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluviksi katsottavia asioita. Verkkotunnuksissa voidaan katsoa olevan lähinnä kysymys itsehallintolain 42 kohdassa tarkoitettusta asiasta. Niiden sääntelyn on siksi katsottava kuuluvan valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

2. Ehdotetut muutokset

Verkkotunnuslakia sovelletaan lain 2 §:n mukaan Suomen maatunnukseen fi päättyviin verkkotunnuksiin. Jotta lakia voitaisiin sovel-

taa myös Ahvenanmaan maakuntatunnukseen ax, lain 2 §:ää on muutettava.

Maakuntatunnus olisi ehdotuksen mukaan tarkoitettu nimenomaan ahvenanmaalaisten yritysten, yhteisöjen ja yksityishenkilöiden käyttöön. Tästä syystä tunnus myönnettäisiin ainoastaan sellaisille yrityksille, organisaatioille ja julkisyhteisöille sekä luonnollisille henkilöille, joilla on sidos Ahvenanmaahan.

Oikeushenkilöllä tulisi ehdotuksen 5 §:n 2 momentin mukaan olla kiinteä toimipaikka Ahvenanmaalla. Kiinteän toimipaikan käsite määritellään tuloverolain (1535/1992) 13 a §:ssä. Ilmaisulla tarkoitetaan tässä yhteydessä myös esimerkiksi valtion aluehallinnon yksiköitä. Luonnollisella henkilöllä tulisi saman pykälän mukaan olla joko kotipaikka Ahvenanmaalla sijaitsevassa kunnassa tai itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutu-oikeus.

Lakiteknisistä syistä nykyisen 5 §:n säännökset ehdotetaan jaettavaksi kahteen erilliseen pykälään. Verkkotunnuksen hakumenetelyä koskevia säännöksiä ei kuitenkaan ehdoteta muutettavan sisällöllisesti.

Ahvenanmaan ax-tunnukseen päättyvä verkkotunnusta haettaisiin Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta. Verkkotunnusrekisterin ylläpidosta ja verkkotunnusten myöntämisestä ax-tunnuksen alle huolehtisi Ahvenanmaan maakunnan hallitus. Verkkotunnuksen tekninen ylläpito ostettaisiin yksityiseltä palvelun tarjoajalta. Toisen asteen verkkotunnus aland.fi poistuisi käytöstä. Maakuntahallituksen tarkoituksena on sulkea tämä verkkotunnus ja siirtää sen käyttäjät maksutta uuden ensimmäisen asteen ax-tunnuksen alle.

Toimivallan siirrosta valtakunnan ja maakunnan välillä säädettäisiin erillisellä sopimusasetuksella.

3. Esityksen vaikutukset

Maantieteellinen verkkotunnus luo sen alle rekisteröidyn verkkosivun käyttäjille tietyn mielikuvan verkkosivun ylläpitäjästä. Maantieteellisestä verkkotunnuksesta voidaan esimerkiksi päätellä se, minkä lainsäädännön alainen verkkopalveluita tarjoava yritys on.

Uusi maakuntatunnus lisää ahvenanmaalaisten yritysten ja yksityishenkilöiden näkyvyyttä internet-verkossa. Se luo Ahvenanmaalla toimiville yrityksille enemmän mah-

dollisuuksia markkinoida palveluitaan nimenomaan ahvenanmaalaisina yrityksinä ja vahvistaa Ahvenanmaalla asuvien yksityishenkilöiden ahvenanmaalaista identiteettiä.

Tunnuksen käyttöönotto myös korostaa maakunnan autonomista asemaa ja itsehallintoa.

Siirtyminen uuden verkkotunnuksen käyttöön aiheuttaa jonkin verran kustannuksia niille ahvenanmaalaisille yrityksille ja yhteisöille, jotka tällä hetkellä käyttävät toisen asteen verkkotunnusta *aland.fi*. Yhteystietojen vaihtamisesta esimerkiksi yrityksen käyttämiin kirjepohjiin ja lomakkeisiin aiheutuu taloudellisia kustannuksia. Odotettavissa olevat kustannukset eivät kuitenkaan ole merkittäviä.

4. Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä oikeusministeriön ja Ahvenanmaan maakunnan hallituksen kanssa.

Esityksestä on pyydetty lausunnot keskeisiltä viranomaisilta, järjestöiltä ja yhteisöiltä. Lausuntokierroksen ajan esitysluonnosta sai vapaasti kommentoida myös ministeriön verkkosivujen kautta.

Ehdotusta ja sen peruslinjauksia kannatettiin lausunnoissa.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2006.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

verkkotunnuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 2003 annetun verkkotunnuslain (228/2003) 2 §, 3 §:n 1 kohta ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 kohta laissa 241/2005 ja 5 § osaksi viimeksi mainitussa laissa sekä

lisätään lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

2 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan Internet-tietoverkossa Suomen maatunnukseen (*fi-maatunnus*) ja Ahvenanmaan maakuntatunnukseen (*ax-maakuntatunnus*) päättyviin verkkotunnuksiin ja verkkotunnushallintoon sekä verkkotunnushakemusten välittämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista *fi*-maatunnuksen tai *ax*-

maakuntatunnuksen alaista toisen asteen osoitetietoa;

4 a §

Verkkotunnuksen hakumenettely

Verkkotunnusta haetaan kirjallisesti Viestintävirastolta sen vahvistamalla lomakkeella. Hakemuksessa on esitettävä sen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot. Luonnollisen henkilön hakemuksen käsittelyssä tarpeellisia tietoja ovat ainakin hakijan nimi, henkilötunnus, postiosoite ja sähköpostiosoite sekä tieto verkkotunnukseen liitetystä nimipalvelimistä.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä teknisistä määrittelyistä.

Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useampi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

Verkkotunnuksia ei saa hakea varastoitavaksi jälleenuovutustarkoitukseen.

Hakemuksen käsittelemisestä on suoritettava maksu. Maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys hakemuksessa.

5 §

Verkkotunnuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Fi-maatunnukseen päätyvä verkkotunnus myönnetään:

- 1) Suomessa rekisteröidylle oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle;
- 2) suomalaiselle julkisyhteisölle, valtion liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle, julkisoikeudelliselle yhdistykselle;

3) vieraan valtion edustustolle;

4) vähintään 15-vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikuntalaissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus.

Ax-maakuntatunnukseen päätyvä verkkotunnus myönnetään:

1) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaissa (1144/1991) tarkoitettu kotiseutu-oikeus taikka jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa;

2) oikeushenkilölle, jolla on kiinteä toimipaikka tai on rekisteröity Ahvenanmaalla;

3) julkisyhteisölle, liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle tai julkisoikeudelliselle yhdistykselle, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä;

4) vähintään 15-vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutu-oikeus.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 7 päivänä lokakuuta 2005

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Liikenne- ja viestintäministeri *Susanna Huovinen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

verkkotunnuslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä maaliskuuta 2003 annetun verkkotunnuslain (228/2003) 2 §, 3 §:n 1 kohta ja 5 §, sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 1 kohta laissa 241/2005 ja 5 § osaksi viimeksi mainitussa laissa sekä
lisätään lakiin uusi 4 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Internet-tietoverkossa Suomen maatunnukseen päätyviin verkkotunnuksiin (*fi-maatunnus*) ja verkkotunnushallintoon sekä verkkotunnushakemusten välittämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista *fi-maatunnuksen* alaista toisen asteen osoitetietoa;

(uusi)

Ehdotus

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan Internet-tietoverkossa Suomen maatunnukseen (*fi-maatunnus*) ja Ahvenanmaan maakuntatunnukseen (*ax-maakuntatunnus*) päätyviin verkkotunnuksiin ja verkkotunnushallintoon sekä verkkotunnushakemusten välittämiseen.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *verkkotunnuksella* kirjaimista, numeroista tai muista merkeistä taikka niiden yhdistelmästä muodostuvaa Internet-tietoverkon nimimuotoista *fi-maatunnuksen* tai *ax-maakuntatunnuksen* alaista toisen asteen osoitetietoa;

4 a §

Verkkotunnuksen hakumenettely

Verkkotunnusta haetaan kirjallisesti Vies-tintävirastolta sen vahvistamalla lomakkeella. Hakemuksessa on esitettävä sen ki-

5 §

Verkkotunnuksen hakeminen

Suomen maatunnuksen päätyvää verkkotunnusta Internet-tietoverkkoon haetaan kirjallisesti Viestintäviraston vahvistamalla lomakkeella, jossa on esitettävä hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot. Luonnollisen henkilön hakemuksen käsittelyssä tarpeellisia tietoja ovat ainakin nimi, henkilötunnus, postiosoite ja sähköpostiosoite sekä tieto verkkotunnuksen liitetystä nimipalvelimista.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä teknisistä määrittelyistä.

Verkkotunnusta voi hakea Suomessa rekisteröity oikeushenkilö tai yksityinen elinkeinonharjoittaja, suomalainen julkisyhteisö, valtion liikelaitos, itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, julkisoikeudellinen yhdistys ja vieraan valtion edustusto taikka vähintään 15-vuotias henkilö, jolla on kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus. Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useam-

Ehdotus

sittelemiseksi tarpeelliset tiedot. Luonnollisen henkilön hakemuksen käsittelyssä tarpeellisia tietoja ovat ainakin hakijan nimi, henkilötunnus, postiosoite ja sähköpostiosoite sekä tieto verkkotunnuksen liitetystä nimipalvelimista.

Viestintävirasto antaa tarkemmat määräykset verkkotunnuksen toimivuudelle välttämättömistä teknisistä määrittelyistä.

Hakija voi hakea yhtä tai useampaa tunnusta. Jos samaa verkkotunnusta hakee useampi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

Verkkotunnuksia ei saa hakea varastoitavaksi jälleenuovutustarkoitukseen.

Hakemuksen käsittelemisestä on suoritettava maksu. Maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys hakemuksessa.

5 §

Verkkotunnuksen myöntämisen yleiset edellytykset

Fi-maatunnuksen päätyvä verkkotunnus myönnetään:

1) Suomessa rekisteröidylle oikeushenkilölle tai yksityiselle elinkeinonharjoittajalle;

2) suomalaiselle julkisyhteisölle, valtion liikelaitokselle, itsenäiselle julkisoikeudelliselle laitokselle, julkisoikeudelliselle yhdistykselle;

3) vieraan valtion edustustolle;

4) vähintään 15-vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikuntalaisissa (201/1994) tarkoitettu kotikunta Suomessa ja suomalainen henkilötunnus.

Ax-maakuntatunnuksen päätyvä verkkotunnus myönnetään:

1) yksityiselle elinkeinonharjoittajalle, jolla on Ahvenanmaan itsehallintolaisissa (1144/1991) tarkoitettu kotiseutu-oikeus taikka jolla on kotikunta tai kiinteä toimipaikka Ahvenanmaan maakunnassa;

2) oikeushenkilölle, jolla on kiinteä toimipaikka tai on rekisteröity Ahvenanmaalla;

3) julkisyhteisölle, liikelaitokselle, itse-

Voimassa oleva laki

pi kuin yksi hakija, tunnus myönnetään sitä ensin hakeneelle.

Verkkotunnuksia ei saa hakea varastoitavaksi jälleluovutustarkoitukseen.

Hakemuksen käsittelemisestä on suoritettava maksu. Maksun suuruus määräytyy valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädettyjen perusteiden mukaan. Maksun suorittamisesta on annettava selvitys hakemuksessa.

Ehdotus

näiselle julkisoikeudelliselle laitokselle tai julkisoikeudelliselle yhdistykselle, joka toimii Ahvenanmaalla tai on rekisteröity siellä;

4) vähintään 15-vuotiaalle henkilölle, jolla on kotikunta Ahvenanmaalla tai Ahvenanmaan itsehallintolaissa tarkoitettu kotiseutu-oikeus.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 20 .*